

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник апарату Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Олександр БІЛОУС
«01» липня 2025 року

ПОЛОЖЕННЯ **про Департамент розслідувань зловживань на оптових енергетичних** **ринках та моніторингу звітності**

1. Загальні положення

1.1. Департамент розслідувань зловживань на оптових енергетичних ринках та моніторингу звітності (далі – Департамент) є самостійним структурним підрозділом Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), який з питань проходження державної служби підпорядковується керівнику апарату НКРЕКП та функціонально члену НКРЕКП відповідно до розподілу функціональних обов'язків, та діє відповідно до цього Положення.

1.2. Департамент у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про державну службу», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про запобігання корупції», «Про доступ до публічної інформації», «Про звернення громадян», «Про захист персональних даних», «Про ринок електричної енергії», «Про ринок природного газу», «Про альтернативні джерела енергії», «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», «Про природні монополії», іншими законами України, постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Договором про заснування Енергетичного Співтовариства, Меморандумом про взаєморозуміння щодо Стратегічного Енергетичного Партнерства між Україною та Європейським Союзом спільно з Європейським Співтовариством з атомної енергії, Регламентом НКРЕКП, наказами і дорученнями Голови та членів НКРЕКП (за погодженням з Головою НКРЕКП) та керівника апарату НКРЕКП, цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами та розпорядчими документами.

1.3. Робота Департаменту проводиться відповідно до плану діяльності НКРЕКП на плановий період.

1.4. До складу Департаменту входить:

1.4.1 відділ методологічного забезпечення REMIT;

1.4.2 відділ розслідувань зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку;

1.4.3 відділ супроводу звітності;

1.4.4 відділ загального моніторингу оптових енергетичних ринків.

2. Основні завдання Департаменту

2.1. Основними завданнями Департаменту є:

2.1.1 розроблення та впровадження нормативно-правових актів з питань удосконалення законодавства щодо доброчесності та прозорості енергетичних ринків; запобігання зловживанням та іншим порушенням на оптових енергетичних ринках;

2.1.2 здійснення методологічного забезпечення впровадження Регламенту (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку (REMIT) та Імплементативного Регламенту (ЄС) № 1348/2014 від 17 грудня 2014 року про імплементацію статті 8(2) і статті 8(6) Регламенту (ЄС) № 1227/2011 про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку стосовно повідомлення даних;

2.1.3 координація роботи в НКРЕКП з питань впровадження та застосування законодавства щодо доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку;

2.1.4 здійснення аналітичного забезпечення щодо функціонування ринку електричної енергії та організації роботи НКРЕКП з питань моніторингу функціонування ринку електричної енергії;

2.1.5 здійснення моніторингу та адміністрування баз даних оптового та роздрібного ринків електричної енергії;

2.1.6 участь у здійсненні моніторингу оптового енергетичного ринку та поведінки суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на оптовому енергетичному ринку (на підставі інформації, отриманої від інших СП НКРЕКП та ОПООП);

2.1.7 опрацювання проєктів Законів України та інших нормативно-правових актів з питань удосконалення законодавства щодо доброчесності та прозорості енергетичних ринків, запобігання зловживанням та іншим порушенням на оптовому енергетичному ринку, здійснення моніторингу оптового та роздрібного ринку електричної енергії;

2.1.8 проведення розслідувань зловживань та інших порушень на оптових енергетичних ринках та підготовка рішень за їх результатом;

2.1.9 співпраця з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, Агентством з питань співробітництва енергетичних регуляторів та регулюючими органами іноземних держав з метою виконання функцій та завдань, визначених законодавством Енергетичного Співтовариства щодо доброчесності та прозорості оптових енергетичних ринків;

2.1.10 взаємодія з Антимонопольним комітетом України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (далі - НКЦПФР) та органами фінансового контролю у процесі моніторингу та під час проведення НКРЕКП розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку;

2.1.11 участь у формуванні та забезпеченні ефективного функціонування та розвитку енергетичних ринків;

2.1.12 участь у сприянні розвитку конкуренції, забезпеченню прозорості та доброчесності оптових енергетичних ринків;

2.1.13 інші завдання.

3. Функції Департаменту

3.1. Департамент відповідно до покладених на нього завдань:

3.1.1 здійснює координацію роботи в НКРЕКП з питань впровадження та застосування законодавства щодо доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку;

3.1.2 розробляє вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку та надає рекомендації щодо їх застосування;

3.1.3 бере участь у підготовці/удосконаленні нормативно-правових актів НКРЕКП щодо функціонування платформ інсайдерської інформації, подання інформації про здійснені господарсько-торговельні операції, пов'язані з оптовими енергетичними продуктами, реєстрації учасників оптового енергетичного ринку, набуття, призупинення і припинення статусу адміністратора передачі даних;

3.1.4 забезпечує розробку проєктів законів України з питань вдосконалення законодавства у сфері доброчесності та прозорості енергетичних ринків, а також запобігання зловживанням та іншим порушенням на оптових енергетичних ринках;

3.1.5 розробляє порядок розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку;

3.1.6 забезпечує проведення НКРЕКП розслідувань зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку;

3.1.7 готує висновки за результатами розслідувань зловживань на оптовому енергетичному ринку;

3.1.8 визначає розмір санкцій за результатами проведених розслідувань та вживає заходів щодо запобігання зловживанням та іншим порушенням на оптових енергетичних ринках;

3.1.9 забезпечує підготовку проєктів рішень НКРЕКП за результатами проведення розслідувань про усунення виявлених порушень, застосування санкцій, адміністративних стягнень у випадках, передбачених законом, про направлення до відповідних державних органів матеріалів про виявлені факти порушення законодавства;

3.1.10 проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства щодо визначення розміру штрафу за результатами

розслідування, як зазначено в Меморандумі про взаєморозуміння від 27 липня 2023 року між НКРЕКП та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства;

3.1.11 здійснює аналіз та узагальнює європейську практику застосування законодавства ЄС щодо доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку;

3.1.12 надає учасникам оптового енергетичного ринку роз'яснення з питань застосування вимог законодавства щодо запобігання зловживанням та іншим порушенням на оптових енергетичних ринках з урахуванням європейської практики;

3.1.13 здійснює збір, розгляд та аналіз повідомлень про відтермінування оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації, а також щодо звільнення від опублікування інсайдерської інформації разом з обґрунтуваннями;

3.1.14 бере участь у розробці порядку (методики) визначення розміру штрафів, які накладаються НКРЕКП, в частині визначення розміру штрафів, що накладаються НКРЕКП за зловживання та інші порушення на оптових енергетичних ринках;

3.1.15 здійснює розробку Порядку здійснення НКРЕКП моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг та внесення змін до нього (зокрема готує пропозиції щодо удосконалення переліку показників (індикаторів) моніторингу ринку електричної енергії з урахуванням міжнародного досвіду);

3.1.16 здійснює розробку інструкції з моніторингу функціонування ринку електричної енергії;

3.1.17 здійснює розробку форм звітності для учасників ринку електричної енергії та інструкцій щодо їх заповнення;

3.1.18 готує та надає пропозиції щодо вдосконалення системи моніторингу та звітності ліцензіатів НКРЕКП з метою оперативного вирішення покладених на НКРЕКП завдань;

3.1.19 здійснює аналітичне забезпечення щодо функціонування ринку електричної енергії та організацію роботи НКРЕКП з питань моніторингу функціонування ринку електричної енергії;

3.1.20 здійснює моніторинг функціонування роздрібного та оптового ринків електричної енергії за результатами аналізу звітності ліцензіатів НКРЕКП та підготовку результатів моніторингу функціонування ринку електричної енергії, зокрема у вигляді звітів для їх оприлюднення на офіційному вебсайті НКРЕКП;

3.1.21 здійснює розрахунок, оцінку та аналіз показників (індикаторів) моніторингу згідно з Порядком моніторингу здійснення Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

3.1.22 здійснює економічний та фінансовий аналіз діяльності ліцензіатів НКРЕКП, які підлягають ціновому (тарифному) регулюванню у сфері електроенергетики, та підготовку відповідних висновків для прийняття регуляторних рішень;

3.1.23 забезпечує підготовку інформації за результатами моніторингу функціонування ринку електричної енергії на запити державних органів, Енергетичного Співтовариства та Ради регуляторних органів Енергетичного Співтовариства;

3.1.24 здійснює обмін інформацією, у тому числі з обмеженим доступом, з Антимонопольним комітетом України, Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства, Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, регуляторними органами договірних сторін Енергетичного Співтовариства, НКЦПФР щодо дій, які можуть свідчити про порушення законодавства на оптовому енергетичному ринку;

3.1.25 взаємодіє з Антимонопольним комітетом України, НКЦПФР та органами фінансового контролю у процесі моніторингу та під час проведення НКРЕКП або іншим уповноваженим органом розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку;

3.1.26 готує пропозиції щодо внесення змін до проєктів законів України, які регулюють відносини у сфері енергетики, нормативно-правових актів НКРЕКП та/або Кабінету Міністрів України стосовно діяльності учасників оптового енергетичного ринку, функціонування та розвитку ринків у сфері енергетики;

3.1.27 розробляє пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів, спрямованих на удосконалення законодавства у сфері енергетики з метою інтеграції ринків електричної енергії, природного газу України з відповідними ринками європейських держав;

3.1.28 здійснює підготовку пропозицій щодо впровадження та удосконалення інформаційної(их) системи(м) НКРЕКП;

3.1.29 забезпечує участь НКРЕКП у робочій групі Ради Органів Регулювання Енергетичного Співтовариства з питань REMIT;

3.1.30 здійснює розробку угод, меморандумів, тощо з органами влади та особами, що професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, щодо обміну інформацією та співпраці з питань, що відносяться до компетенції Департаменту;

3.1.31 бере участь у здійсненні моніторингу ринків у сферах енергетики за результатами проведених розслідувань, зокрема:

застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринках у сфері енергетики, а також будь-яких інших практик, що призводять до порушення, спотворення або обмеження конкуренції на ринках у сфері енергетики;

ринкової поведінки та господарсько-торгівельних операцій суб'єктів господарювання, що провадять діяльність з оптовими енергетичними продуктами, з метою виявлення запобіганням на оптовому енергетичному ринку;

порушень та/або обмежень конкуренції на ринках у сфері енергетики, проявів обмежувальної договірної практики на ринках у сфері енергетики, включаючи індивідуальні умови договорів з великими побутовими споживачами;

3.1.32 опрацювання інсайдерської інформації в межах повноважень Департаменту з врахуванням встановлених заборон щодо нерозголошення передачі інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та інших випадках, передбачених законодавством);

3.1.33 бере участь у підготовці пропозицій до річного плану здійснення заходів державного контролю діяльності ліцензіатів у сфері енергетики;

3.1.34 бере участь у підготовці річного звіту НКРЕКП з питань, що стосуються діяльності Департаменту;

3.1.35 бере участь у підготовці пропозицій до плану діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, з підготовки проєктів регуляторних актів;

3.1.36 взаємодіє з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, а також здійснення співробітництва з відповідними органами іноземних держав і міжнародними організаціями з питань, що стосуються розслідувань, забезпечення прозорості та доброчесності енергетичних ринків, моніторингу ринку електричної енергії та належать до компетенції НКРЕКП, та участі у підготовці проєктів міжнародних договорів України;

3.1.37 готує проєкти відповідей на звернення та запити, що надійшли від народних депутатів України, депутатів органів місцевого самоврядування, Кабінету Міністрів України, інших державних органів, підприємств, установ, організацій та громадян з питань, що належать до компетенції Департаменту;

3.1.38 опрацьовує проєкти законів України та інших нормативно-правових актів, готує висновки до проєктів нормативно-правових актів, проводить їх фахову експертизу, зокрема з питань доброчесності та прозорості енергетичних ринків, запобігання зловживанням та іншим порушенням на оптових енергетичних ринках, здійснення моніторингу оптового та роздрібного ринку електричної енергії;

3.1.39 готує роз'яснення з питань проведення розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, звітності ліцензіатів НКРЕКП та вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку;

3.1.40 готує пропозиції щодо підвищення кваліфікації працівників Департаменту та бере участь у проведенні відповідних навчальних заходів;

3.1.41 бере участь у засіданнях НКРЕКП;

3.1.42 бере участь у відкритих обговореннях проєктів рішень, що мають ознаки регуляторного акта, що стосується компетенції Департаменту;

3.1.43 бере участь у заходах міжнародного співробітництва;

3.1.44 виконує доручення Голови та членів НКРЕКП, керівника апарату НКРЕКП;

3.1.45 виконує інші функції в межах повноважень Департаменту.

4. Права Департаменту

4.1. Департамент має право:

4.1.1 подавати на розгляд члену НКРЕКП відповідно до розподілу функціональних обов'язків та керівнику апарату НКРЕКП пропозиції щодо удосконалення відповідної сфери регулювання, організації роботи Департаменту та НКРЕКП;

4.1.2 подавати на розгляд члену НКРЕКП відповідно до розподілу функціональних обов'язків та керівнику апарату НКРЕКП пропозиції щодо зміни структури Департаменту, умов оплати праці персоналу, призначення, переведення, заохочення або стягнення, надання відпусток, підвищення кваліфікації персоналу тощо;

4.1.3 за дорученням Голови та/або члена НКРЕКП, керівника апарату НКРЕКП представляти НКРЕКП в інших органах державної влади, органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах та організаціях з питань, що належать до компетенції Департаменту;

4.1.4 залучати в установленому порядку вчених та спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) до розроблення проєктів нормативно-правових актів, проведення консультацій та експертиз з питань, що належать до компетенції Департаменту за погодженням з Головою НКРЕКП;

4.1.5 одержувати від інших структурних підрозділів НКРЕКП інформацію, документи і матеріали, у тому числі з обмеженим доступом, необхідні для виконання покладених на Департамент функцій;

4.1.6 опрацьовувати документи, які містять інформацію для службового користування;

4.1.7 здійснювати аудіо- та відеофіксацію в процесі дослідження доказів, слухань під час проведення розслідувань;

4.1.8 у встановленому порядку отримувати доступ до платформ інсайдерської інформації, осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;

4.1.9 отримувати доступ до Реєстру учасників оптового енергетичного ринку/Ліцензійного реєстру НКРЕКП;

4.1.10 отримувати доступ до інформаційної(их) системи(м) НКРЕКП та до баз даних структурних підрозділів НКРЕКП, а саме, до систем збору інформації про господарсько-торговельні операції учасників оптового енергетичного ринку, систем моніторингу ринкової поведінки та господарсько-торговельних операцій учасників оптового енергетичного ринку;

4.1.11 брати участь у перевітках за дотриманням ліцензіатами законодавства та ліцензійних умов у сфері електроенергетики;

4.1.12 отримувати інформацію, необхідну для забезпечення здійснення моніторингу ринку електричної енергії та аналізу діяльності ліцензіатів НКРЕКП (учасників ринків);

4.1.13 отримувати безоплатно на свій запит від ліцензіатів НКРЕКП у сфері енергетики/учасників оптового енергетичного ринку, суб'єктів

розслідування, а також осіб, які професійно організують операції з оптовими енергетичними продуктами, адміністраторів передачі даних та платформ інсайдерської інформації та від суб'єктів владних повноважень інформацію, необхідну для виконання покладених на Департамент функцій;

4.1.14 брати участь у засіданнях, семінарах, конференціях та нарадах НКРЕКП з питань, що належать до компетенції Департаменту;

4.1.15 інші права.

4.2. Покладення на Департамент завдань, не передбачених цим Положенням, і таких, що не стосуються питань Департаменту, не допускається.

5. Керівництво діяльністю Департаменту

5.1. Департамент очолює директор, який призначається на посаду та звільняється з посади наказом керівника апарату НКРЕКП в установленому законодавством порядку.

5.2. На посаду директора департаменту призначається особа, яка відповідає вимогам, встановленим Законом України «Про державну службу».

5.3. На посаду директора департаменту, призначається особа з ступенем вищої освіти не нижче магістра з досвідом роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвідом служби в органах місцевого самоврядування, або досвідом роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, з вільним володінням державною мовою.

5.4. Директор департаменту має двох заступників: заступника директора департаменту – начальника відділу розслідувань зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, заступника директора департаменту – начальника відділу супроводу звітності.

5.5. Директор департаменту:

5.5.1 здійснює керівництво структурним підрозділом та персонально відповідає за його роботу;

5.5.2 організовує, координує, спрямовує і контролює роботу Департаменту;

5.5.3 забезпечує належне виконання покладених на Департамент завдань і функцій;

5.5.4 здійснює розподіл обов'язків між працівниками Департаменту, координує та контролює їх діяльність;

5.5.5 розробляє положення про Департамент та посадові інструкції працівників Департаменту, погоджує положення про структурні підрозділи Департаменту;

5.5.6 забезпечує виконання в установлені строки завдань і доручень Голови та членів НКРЕКП, керівника апарату НКРЕКП;

5.5.7 погоджує висновок про результати розслідування;

5.5.8 бере участь у засіданнях НКРЕКП;

5.5.9 подає пропозиції щодо зміни структури Департаменту, заохочень та стягнень, підбору працівників, переміщення тощо;

5.5.10 визначає потреби і пріоритетні напрями підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації відповідних працівників Департаменту;

5.5.11 вивчає та ефективно використовує міжнародний досвід;

5.5.12 опрацьовує документи, які містять інформацію для службового користування;

5.5.13 вживає необхідних заходів щодо збереження службової інформації у Департаменті, зокрема щодо нерозголошення, передачі інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам;

5.5.14 організовує та скликає наради з питань, що належать до компетенції Департаменту;

5.5.15 підписує акт передачі справ і майна, у разі звільнення працівника Департаменту з посади чи переведення на іншу посаду, разом з уповноваженою особою та державним службовцем, який звільняється чи переводиться на іншу посаду;

5.5.16 забезпечує дотримання працівниками Департаменту Правил внутрішнього службового розпорядку, трудової та виконавської дисципліни, а також законодавства України з питань державної служби та запобігання корупції;

5.5.17 організовує внутрішній контроль в межах Департаменту;

5.5.18 здійснює інші функції, передбачені законодавством.

5.6. У разі відсутності директора департаменту його обов'язки виконує заступник директора департаменту – начальник відділу розслідувань зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, який несе цілковиту відповідальність за керівництво Департаментом. У разі відсутності директора департаменту та заступника директора департаменту – начальника відділу розслідувань зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку обов'язки директора департаменту виконує заступник директора департаменту – начальник відділу супроводу звітності в установленому порядку та в межах визначених повноважень. У разі відсутності директора департаменту, заступника директора департаменту – начальника відділу розслідувань зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку та заступника директора департаменту – начальника відділу супроводу звітності обов'язки директора департаменту виконує начальник відділу методологічного забезпечення РЕМІТ в установленому порядку та в межах визначених повноважень за наказом керівника апарату НКРЕКП.

6. Відповідальність

Директор та працівники Департаменту несуть відповідальність за неякісне або несвоєчасне виконання посадових завдань та обов'язків, бездіяльність, або невикористання наданих прав, розголошення, передачу інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам, порушення норм Правил професійної етики, що застосовуються до членів, працівників центрального апарату і територіальних органів НКРЕКП та обмежень,

пов'язаних з прийняттям на державну службу та її проходженням. У інших випадках, визначених законами України, несуть відповідальність відповідно до законодавства.

7. Взаємодія з іншими структурними підрозділами

Для виконання обов'язків та реалізації прав Департамент у своїй діяльності взаємодіє з іншими структурними підрозділами НКРЕКП з питань, що належать до компетенції Департаменту.

Директор Департаменту
розслідувань зловживань на
оптових енергетичних ринках
та моніторингу звітності

Тетяна МІЩЕНЕНКО